

Regeringskansliet
Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Förbättrat skydd för totalförsvaret

(Fö2019/0066/RS)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över Förbättrat skydd för totalförsvaret (SOU 2019:34), slutbetänkande från kommittén för förbättrat skydd för totalförsvarets verksamhet.

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen anser att det generellt är positivt med en stärkt möjlighet för staten att kunna ha större kontroll över egendom av väsentligt intresse för totalförsvaret. Det är också positivt att det införs en generell uttrycklig skyldighet i lag för kommuner och landsting att beakta totalförsvarets krav i sin verksamhet.

Ett utökat ansvar för utpekade Länsstyrelser som granskningsmyndighet kräver att struktur, process och metod utvecklas tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Säkerhetspolisen och Försvarsmakten. Länsstyrelsen behöver ha kännedom om säkerhetspolitiska och nationella aspekter som ankommer länet vad gäller totalförsvaret.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län tillstyrker förslaget att vi utses till granskningsmyndighet.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län håller med utredningen om att det finns behov av att tillföra kompetenser och resurser till de eventuellt blivande granskningsmyndigheterna, men initialt i något större omfattning än vad kommittén föreslår.

Erhåller Länsstyrelsen i Västra Götaland uppdraget som granskningsmyndighet behöver uppdraget stödjas av angränsande länsstyrelser och inom ett större geografiskt område.

Det är gynnsamt för totalförsvaret att uppgifter och beslut koncentreras men Länsstyrelsen vill uppmärksamma utredningen på att det får författningsmässiga konsekvenser som behöver utredas ytterligare och som kommer att kräva följdändringar.

Synpunkter på betänkandets förslag

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om förändringarna i kapitel 3 och 11 i plan- och bygglagen (2010:900). Förslagets konsekvenser för planeringssystemet behöver utredas mer. Det behöver tydliggöras hur bedömningar ska göras mellan det allmänna intresset för totalförsvaret och riksintressen. Länsstyrelsen bedömer att det är enklare och tydligare att använda sig av riksintresset för totalförsvaret istället för att ge totalförsvaret som allmänt intresse en särställning.

Det är positivt att länsstyrelsens uppgifter inom föreslagen lagstiftning koncentreras, men Länsstyrelsen vill uppmärksamma att det utan följdändringar i annan lagstiftning skulle komma att bli olika länsstyrelser som beslutar om t.ex. förfoganden enligt förfogandelagstiftningen och om överlåtelseförbud eller inskränkningar enligt denna lag.

Då Länsstyrelsen enligt förslaget har att värdera en fastighet vid en eventuell inlösen finns anledning att se över möjligheten att ge ett utökat uppdrag till den värderingsnämnd som i andra frågor är knuten till Länsstyrelsen.

Ett beslut av granskningsmyndigheten kan förenas med villkor. Av förslaget framgår när sådana villkor kan komma att bli aktuella. Vidare anges att villkor kan förenas med vite. Någon vägledning beträffande vitets storlek lämnas dock inte. Det får därför förutsättas att vitet ska stå i proportion till vad en överlåtelse eller ett villkorsbrott skulle innebära i vinning för adressaten, vilket torde innebära betydande vitesbelopp. Förslaget innebär vidare att överklagande av vite endast kan ske i samband med prövning av utdömande av vite. Det kan ifrågasättas om förfarandet är det mest processekonomiska eftersom frågan om vite då kan komma att prövas väldigt sent i processen.

Vidare kan konstateras att frågorna om sekretess, kommunikation, partsinsyn och motivering av beslut är väldigt komplexa. Det är av största vikt att de myndigheter som kan komma att lämna yttranden, Säkerhetspolisen respektive Försvarsmakten, lämnar så mycket information till granskningsmyndigheten att de beslut myndigheten ska fatta blir rättssäkra. En myndighet kan komma att behöva hjälpa den som drabbas av en granskning att tillvarata sin rätt på annat sätt än genom partsinsyn, kommunikation eller motivering då de beslut myndigheten har att fatta är väldigt ingripande. Systemet kan av enskilda uppfattas rättsosäkert och kräver ett pedagogiskt grepp av myndigheten, en god juridisk kompetens och möjligen även informationsinsatser.

Förslaget kommer att innebära nya arbetsuppgifter för de utpekade länsstyrelserna, vilket innebär ett behov av nya resurser. Det kan noteras att det i konsekvensbeskrivningen 16.2 anges att förslagen medför ett behov av sammanlagt omkring tio årsarbetskrafter hos granskningsmyndigheterna samt vissa tillkommande kostnader för att etablera systemet motsvarande två årsarbetskrafter. Det motsvarar en halv årsarbetskraft per granskningsmyndighet under en period om två år. Här kan noteras att under det initiala stadiet kan det förväntas förekomma behov av fler olika kompetenser, nationell samverkan mellan länsstyrelserna – även de länsstyrelser som inte ges behörighet att vara granskningsmyndighet – samt en betydande samverkans- och informationsinsats med berörda. Det inledande arbetet kommer sannolikt kräva mer än en halv årsarbetskraft under två år utöver övriga tilldelade resurser.

Detta yttrande har beslutats av Landshövding Anders Danielsson. Föredragande var samordnaren för civilt försvar Annika Löfgren Lundqvist. I den slutliga handläggningen av ärendet medverkade även chefsjuristen Claire Melin, Funktionschef och länsjuristen Anna Blomberg, planarkitekten Christina Gustafsson och kulturgeografen Torbjörn Sahl.

Anders Danielsson

Annika Löfgren Lundqvist

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia

Inga kopior